

A P R O B A T:
Secretar de stat al Ministerului
Economiei și Infrastructurii,
Președintele Grupului de lucru interinstituțional

Vitalie TARLEV

13 august 2018

**RAPORTUL GRUPULUI DE LUCRU INTERINSTITUȚIONAL
cu privire la realizarea Programului privind tranziția de la televiziunea
analogică terestră la cea digitală terestră
în semestrul I al anului 2018**

Întru executarea prevederilor pct.4 subpct.3) din Hotărârea Guvernului nr.240 din 08.05.2015 cu privire la aprobarea Programului privind tranziția de la televiziunea analogică terestră la cea digitală terestră, Grupul de lucru interinstituțional, creat conform pct.3 din aceeași hotărâre a Guvernului, prezintă raportul privind realizarea Programului în semestrul I al anului 2018.

1) La pct.2.3 din Planul de acțiuni: „*Organizarea concursurilor pentru eliberarea, cu titlu gratuit, printr-o procedură de selectare comparativă, a 21 de licențe de utilizare a frecvențelor/canalelor TV pentru crearea multiplexelor cu acoperire regională/zonală, cu includerea în condițiile licenței a obligației de a crea multiplexul regional în așa mod încât să fie asigurată difuzarea pe întreaga arie a regiunii respective, în vederea asigurării preluării și difuzării, pe bază contractuală, în condiții economice transparente și nediscriminatorii, a serviciilor de programe TV ale titularilor licențelor de emisie și autorizațiilor de retransmisie, eliberate de către Consiliul Coordonator al Audiovizualului pentru utilizarea capacității acestor multiplexe*”.

Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației (ANRCETI) a elaborat proiectele de documente necesare organizării concursurilor pentru eliberarea licențelor de utilizare a frecvențelor/canalelor TV pentru crearea multiplexelor cu acoperire regională/zonală, inclusiv: a) proiectul procedurii de organizare și desfășurare a concursurilor, b) proiectul caietului de sarcini pentru concursurile de eliberare a licențelor respective și c) proiectul condițiilor speciale de licență pentru utilizarea frecvențelor/canalelor radio pentru crearea multiplexelor cu acoperire regională/zonală.

Dar, având în vedere faptul că canalele/frecvențele radio care urmează a fi expuse în concurs pentru crearea multiplexelor cu acoperire regională sunt în continuare ocupate de stațiile de televiziune analogică, ținând cont de prevederile art.35 alin.(4) lit.f) din Legea comunicațiilor electronice nr.241-XVI din 15 noiembrie 2007 (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr.399-410, art.679) potrivit căreia, licența de utilizare a frecvențelor/canalelor radio își pierde valabilitatea în cazul în care titularul licenței nu a utilizat, într-o perioadă neîntreruptă de cel puțin 12 luni, ANRCETI nu a expus în concurs licențele de utilizare a canalelor/frecvențelor radio în scopul furnizării multiplexelor regionale.

2) La pct.2.4 din Planul de acțiuni: „*Crearea multiplexelor digitale cu acoperire regională*”.

Conform acestui punct, ANRCETI este responsabilă de controlul respectării Condițiilor speciale de licență pentru utilizarea frecvențelor/canalelor radio din banda de frecvențe [470-694 MHz] în scopul creării multiplexelor regionale.

Cu referință la acest punct, menționăm că realizarea de către ANRCETI a acțiunii respective va fi posibilă doar după eliberarea licențelor de utilizare a frecvențelor/canalelor TV și crearea multiplexelor cu acoperire regională/zonală, acțiune prevăzută la pct.2.3 din Plan și în dependență de termenele stabilite în condițiile speciale de licență pentru asigurarea acoperirii respective a teritoriului și populației.

3) La pct.2.5 din Planul de acțiuni: *„Organizarea concursului pentru eliberarea, cu titlul gratuit, printr-o procedură de selectare comparativă, a licenței de utilizare a frecvențelor/canalelor TV pentru crearea celui de-al treilea multiplex digital cu acoperire națională (multiplexul C), în vederea asigurării preluării și difuzării, pe bază contractuală, în condiții economice transparente și nediscriminatorii, a serviciilor de programe TV ale titularilor licențelor de emisie și autorizațiilor de retransmisie, eliberate de Consiliul Coordonator al Audiovizualului pentru utilizarea capacității acestui multiplex”.*

Conform acestui punct, ANRCETI a elaborat proiectele de documente necesare pentru organizarea concursului pentru eliberarea licenței de utilizare a frecvențelor/canalelor TV pentru crearea celui de al treilea multiplex digital cu acoperire națională (multiplexul C), și anume: a) proiectul procedurii de organizare și desfășurare a concursului, b) proiectul condițiilor speciale de licență pentru utilizarea frecvențelor/canalelor radio pentru crearea multiplexului C și c) proiectul Caietului de sarcini al concursului.

Totodată, în conformitate cu pct.11 subpct.5) din Programul privind tranziția de la televiziunea analogică terestră la cea digitală terestră, organizarea concursului pentru eliberarea de către ANRCETI a licenței de utilizare a frecvențelor/canalelor TV pentru crearea celui de al treilea multiplex digital cu acoperire națională (Multiplexul C VHF) va fi posibilă în perioada imediat următoare sistării transmisiunilor analogice convenționale, implicit după stoparea exploatării emițătoarelor de televiziune analogică în Republica Moldova în diapazonul canalelor TV analogice 6-10. Având în vedere că până la moment transmisiile analogice nu sunt sistate integral, ANRCETI nu a expus în concurs licența de utilizare a frecvențelor/canalelor TV pentru crearea multiplexului C.

4) La pct.4.2. și 4.4. din Planul de acțiuni: *„4.2. Elaborarea și aprobarea proiectului hotărârii de Guvern cu privire la dotarea cu convertoare pentru televiziunea digitală terestră a familiilor defavorizate; 4.4. Dotarea cu convertoare a familiilor defavorizate”.*

A fost aprobată Hotărârea Guvernului nr.129 din 07.02.2018 „Cu privire la dotarea cu convertoare pentru televiziunea digitală terestră a familiilor beneficiare de ajutor social” (publicată în Monitorul Oficial nr.40-47/147 din 09.02.2018).

Conform punctelor 2 și 4 din Hotărârea Guvernului, Ministerul Economiei și Infrastructurii a lansat procesul de colectare a datelor statistice privind numărul de solicitanți înregistrați pentru dotare cu convertoare.

În baza informației prezentate de Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale referitor la numărul estimativ a familiilor beneficiare de ajutor social (55855 – conform scrisorii nr.01-1225 din 14.03.2018), s-a propus Ministerului Finanțelor, la rectificarea Legii bugetului de stat pentru anul 2018 nr.289 din 15.12.2017, să fie planificată alocarea mijloacelor financiare în sumă de 26,3 mln lei pentru dotarea cu convertoare pentru televiziunea digitală terestră a acestei categorii de familie (scrisoarea MEI nr.09-4549 din 27.04.2018).

Ulterior, în baza listelor prezentate de structurile teritoriale de asistență socială privind numărul solicitanților înregistrați pentru dotare cu convertoare pe localități a fost stabilită cifra de 9056 de cereri, MEI a precizat suma alocației mijloacelor financiare în mărime de 4 403 389, 44 lei (scrisoarea MEI nr.09-7234 din 09.07.2018)

Totodată MEI a subliniat în scrisoare că nealocarea acestei sume poate avea ca efect final compromiterea procesului de implementare a Hotărârii Guvernului nr.129 din 07.02.2018, inclusiv riscul privind finalizarea în termen a procesului de tranziție la televiziunea digitală terestră.

Ministerul Finanțelor s-a expus că în contextul recepționării unui număr mare de cereri va examina posibilitatea alocării mijloacelor financiare în acest scop la o ulterioară rectificare a Legii bugetului de stat pentru anul 2018. În caz contrar, va reveni la planificarea mijloacelor financiare pentru dotarea gratuită cu convertoare pentru televiziunea digitală terestră a familiilor beneficiare de ajutor social, în procesul definitivării Cadrului bugetar pe termen mediu 2019-2021 (scrisoarea nr.11/1-09/1060 din 23.07.2018, nr.11/1-09/1013 din 30.07.2018).

5) La pct.4.3. din Planul de acțiuni: *„Desfășurarea unei campanii de informare a populației cu privire la diferite aspecte ce țin de tranziția la televiziunea digitală”.*

Cu suportul acordat de Oficiul Consiliului Europei la Chișinău, au fost create 2 spoturi video informative (inclusiv cu varianta subtitrată în limba rusă a fiecărui din acestea), precum și 2 spoturi audio privind tranziția la televiziunea digitală terestră, care au ca scop informarea populației despre procesul tranziției, avantajele televiziunii digitale terestre și modalitatea recepționării semnalului TV în format digital.

Ținând cont de faptul că desfășurarea campaniei de informare a populației este un mijloc eficient de sporire a numărului telespectatorilor care recepționează programele TV difuzate prin intermediul multiplexului A și, respectiv, a atractivității de emisie prin intermediul acestuia pentru radiodifuzori, MEI

(scrisoarea nr.09-441 din 17.01.2018) a solicitat adoptarea de către Consiliul Coordonator al Audiovizualului (CCA) a unor recomandări către radiodifuzori privind necesitatea difuzării acestor spoturi.

Chestiunea a fost discutată în ședința CCA și ca urmare a fost aprobată Decizia nr.3/10 din 26.01.2018 „Cu privire la mediatizarea unor campanii sociale”, prin care se recomandă mediatizarea, cu titlu gratuit, la posturile de radio și televiziune aflate sub jurisdicția Republicii Moldova a 2 (două) spoturi informative privind trecerea la televiziunea digitală terestră. Conform solicitării MEI a fost stabilită perioada de mediatizare: 01 februarie – 31 decembrie 2018.

Campania socială de informare, prevăzută în pct.4.3. din Planul de acțiuni privind implementarea Programului privind tranziția de la televiziunea analogică terestră la cea digitală terestră în perioada 2015-2017, face parte din șirul de măsuri pentru finalizarea procesului de tranziție la televiziunea digitală terestră, conform angajamentelor internaționale asumate de către Republica Moldova urmare a ratificării prin Legea nr.69-XVI din 27 martie 2008 a Acordului „Geneva-2006”.

6) La pct.4.6. din Planul de acțiuni: *„Stabilirea sistemului de acces condiționat (codificare), utilizat în cadrul multiplexelor de televiziune digitală terestră”.*

În prezent se studiază experiența altor țări privitor la sistemele de criptare CAS (acces condiționat) pentru televiziunea digitală terestră. În cadrul expozițiilor internaționale, reprezentanții Î.S. „Radiocomunicații” au avut posibilitatea să se documenteze privind echipamentele utilizate și modalitatea funcționării parametrilor tehnici a celor mai răspândite CAS, precum și ofertele privind implementarea acestor sisteme.

Deoarece până la moment nu a fost lansat comercial Multiplexul B cu acoperire națională, precum și multiplexele cu acoperire regională, executarea prevederilor acestui punct este prematură (nu sunt cunoscute necesitățile furnizorilor de multiplexe referitor la codificarea serviciilor de programe TV difuzate prin intermediul acestora).

7) Suplimentar, instituțiile responsabile de realizarea prevederilor Planului de acțiuni pentru implementarea Programului privind tranziția de la televiziunea analogică terestră la cea digitală terestră, au întreprins următoarele acțiuni:

Întreprinderea de Stat „Radiocomunicații”

a) În baza avizelor tehnice emise de către I.P. „Serviciul Național de Management al Frecvențelor Radio”, pe parcursul perioadei raportate, Î.S. „Radiocomunicații” a continuat modernizarea emițătoarelor TV analogice existente pentru funcționarea lor în regim digital cu puterile de emisie de 1,5 kW, și anume,

a efectuat lucrările de modernizare a emițătoarelor respective de la SRTV Trifești și SRTV Cahul. Pentru SRTV Strășeni și SRTV Edineț au fost procurate suplimentar amplificatoare a câte 2,8 kW, ceea ce a permis după modernizarea emițătoarelor de a majora puterea de emisie a semnalului digital MUX A de la aceste stații până la 2,7 kW. Astfel, conform Planului de dezvoltare a întreprinderii pentru anul 2018, au fost modernizate pentru funcționare în regim digital 6 din 8 emițătoare TV analogice, fapt ce a permis extinderea ariei de acoperire a teritoriului cu semnal digital la nivel de 93 la sută.

b) A fost elaborat și înaintat spre aprobare Proiectul tehnic „8 stații RTV DVB-T2 MUX A” pentru funcționarea acestor stații (Strășeni, Mîndreștii Noi, Ungheni, Cahul, Cimișlia, Trifești, Edineț, Căușeni) în regim digital cu PAR maximal (45-50 dBV). Până la finele anului 2018 vor fi finisate și lucrările de modernizare a emițătoarelor TV analogice de la SRTV Ungheni și SRTV Cimișlia, astfel fiind puse în funcțiune toate stațiile de mare putere DVB-T2 cu PAR nominal conform Planului de la Geneva 2006. Ca urmare a acestor acțiuni, va fi extinsă rata de acoperire cu semnal digital până la cca 95% din teritoriul țării.

c) Datorită particularităților reliefului Republicii Moldova, există o multitudine de localități sau părți ale acestora situate în așa zisele „zone de umbră”, unde semnalul DVB-T2 nu poate fi recepționat calitativ. Pentru identificarea „zonelor de umbră” și întru evaluarea gradului efectiv de acoperire a teritoriului cu semnal digital, Î.S. „Radiocomunicații” a lansat proceduri de măsurare instrumentală a nivelului câmpului electromagnetic a semnalului DVB-T2 în localități. În urma acestor acțiuni, va fi determinată cantitatea necesară de emițătoare/retranslatoare (gap-fillere) DVB-T2 care urmează a fi procurate și puse în funcțiune nemijlocit în localitățile din „zonele de umbră”.

d) Conform Planului de dezvoltare al Î.S. „Radiocomunicații” pentru anul 2018 pentru toate aceste acțiuni în ansamblu sunt preconizate investiții în sumă de cca 600 mii EURO, iar realizarea lor (inclusiv punerea în funcțiune a emițătoarelor/retranslatoarelor în „zonele de umbră”) va permite asigurarea ratei de acoperire a teritoriului de cca 97%.

I.P. „Serviciul Național de Management al Frecvențelor Radio” (SNMFR)

a) SNMFR a efectuat calculul compatibilității electromagnetice, verificarea conformității cu prevederile Planului Geneva 2006 și avizarea a 20 de asignări de frecvențe ce constituie multiplexul național A. Parametrii de emisie cu putere sporită avizați ai stațiilor permit atingerea indicatorilor de performanță privind acoperirea cu semnal de televiziune digitală terestră stabiliți în cadrul Programului privind tranziția de la televiziune analogică la televiziune digitală terestră. În scopul protejării internaționale a asignărilor de frecvență sus-menționate, a fost

realizată notificarea și includerea lor în registrul internațional de frecvențe al UIT (MIFR).

b) În perioada 15 – 16 martie 2018 s-a participat în cadrul lucrărilor BSDDIF (Black Sea Digital Dividend Implementation Forum). BSDDIF este un grup informal, format din experți tehnici din administrațiile din Bulgaria, Georgia, Moldova, România, Turcia și Ucraina. Este înființat ca un forum pentru colectarea și punerea la dispoziție a informațiilor relevante, precum și pentru schimbul de opinii și experiențe, pe bază de voluntariat, în domeniul planificării și coordonării frecvențelor, în special în ceea ce privește sub-benzile 470-694 MHz , 694-790 MHz și 790-862 MHz. În cadrul ședinței BSDDIF în cauză, reprezentantul SNMFR a prezentat propunerile referitor la modificarea Planului Geneva 2006 (planul de alocări și asignări adiționale) și a înaintat propunerile respective către administrațiile României și Ucrainei și a altor administrații din bazinul Mării Negre.

c) În perioada 19-21 iunie 2018 s-a participat la întrunirea bilaterală Moldova-România (or. Iași), , în cadrul căreia au fost coordonate alocările și asignările suplimentare ale acestor 2 administrații, inclusiv alocările și asignările discutate în cadrul BSDDIF.

Efectuarea acestor activități de coordonare au avut drept scop următoarele:

- Eliberarea benzii 694-790 MHz (Dividendul digital II) de către alocările și asignările de televiziune digitală terestră, pentru facilitarea implementării serviciului mobil de bandă largă, conform Programului privind tranziția de la televiziune analogică la televiziune digitală terestră. Programul prevede promovarea utilizării armonizate a benzii 694-790 MHz pentru serviciul mobil terestru, dar și conform practicilor și legislației europene curente (Decizia de punere în aplicare (UE) 2016/687 a Comisiei din 28 aprilie 2016 privind armonizarea benzii de frecvențe de 694-790 MHz pentru sistemele terestre capabile să furnizeze servicii de comunicații electronice pe suport radio în bandă largă).

- Asigurarea cu resurse de spectru suplimentar Planului Geneva 2006 (alocări și asignări de televiziune digitală terestră) în banda 470-694 MHz, pentru compensarea pierderii canalelor din banda 694-790 MHz.

În acest sens, SNMFR a finalizat procesul de consultare și coordonare bilaterală cu administrațiile din România, Bulgaria, Ungaria și Turcia și urmează să mai efectueze suplimentar activități de consultare, analiză și coordonare cu administrația Ucrainei.

8) MEI a elaborat și promovat Legea nr.8 din 08.02.2018 pentru modificarea și completarea unor acte legislative (publicată în Monitorul Oficial nr.58-66/137 din 23.02.2018), care prevede extinderea termenului de tranziție la televiziunea digitală terestră este extins până la 1 martie 2020.

Conform prevederilor inițiale, procesul tranziției la televiziunea digitală terestră urma să fie încheiat la data de 31.12.2017, însă au apărut mai multe impedimente privind finalizarea în termen a acestui proces.

În primul rând, radiodifuzorii de mai multe ori au declarat public că, fiind întreprinderi mici și mijlocii, până în prezent nu au reușit să acumuleze sau să atragă mijloace financiare necesare pentru crearea multiplexelor regionale de televiziune digitală terestră.

În acest context, o parte din radiodifuzori care au obținut licențe de emisie pentru utilizarea capacității multiplexului A cu acoperire națională, au solicitat la fel din motive financiare Consiliului Coordonator al Audiovizualului să le fie extins termenul de începere a emisie prin multiplex, până la data de 30.11.2017.

Astfel, persista riscul că aceștia, după sistarea la 31.12.2017 a televiziunii analogice terestre, vor fi nevoiți să se limiteze doar la emisia prin rețelele TV cablu, lipsind întregul auditoriu său de telespectatori de programele posturilor TV respective, recepționate anterior în format analog. Ca rezultat era diminuat pluralismul și diversitatea audiovizualului autohton, populația fiind lipsită astfel de mai multe surse de informație.

Aprobarea Legii nr.8/2018 a lichidat constrângerile cu care se confundau radiodifuzorii în procesul de migrare la televiziune digitală terestră.